

Karina Szoltyś

Biblioteka podróży : wyjazdy edukacyjne bibliotekarzy do bibliotek europejskich : sprawozdanie organizatora

---

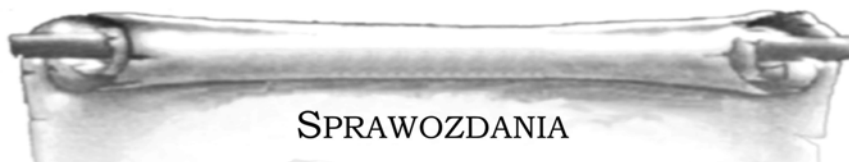
Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy 1/1, 123-131

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SPRAWOZDANIA

KARINA SZOŁTYSIK

*Wydział Zamiejscowy w Chorzowie
Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu*

BIBLIOTEKA PODRÓŻY. WYJAZDY EDUKACYJNE BIBLIOTEKARZY DO BIBLIOTEK EUROPEJSKICH. SPRAWOZDANIE ORGANIZATORA.

Zimą 2006 roku w Bibliotece Wyższej Szkoły Ekonomii i Administracji w Bytomiu odbyło się spotkanie Rady Naukowej Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych SBP, podczas którego zastanawiano się nad rozszerzeniem działalności Sekcji na inne pola, niż dotychczas organizowane spotkania, fora i warsztaty.

W trakcie dyskusji zrodził się pomysł organizowania wyjazdów studyjnych. Jak się później miało okazać, pomysł spotkał się z przychylnym odbiorem w środowisku bibliotekarskim i już 9 czerwca 2006 roku członkowie Sekcji udali się z jednodniową wizytą do Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego w Opawie.

W programie wyjazdu znalazły się cztery biblioteki wydziałowe (Uniwersytet Śląski w Opawie w roku 2006 nie posiadał biblioteki głównej). Zwiedziliśmy min. Bibliotekę Wydziału Matematycznego oraz Bibliotekę – dar Republiki Austrii dla Uniwersytetu Śląskiego, która stanowi uzupełnienie Biblioteki Wydziału Filologicznego. Spotkanie z czeskimi koleżankami zaowocowało dyskusjami na temat podobieństw i różnic pomiędzy czeskim oraz polskim bibliotekarstwem. Bibliotekarze czescy mówili o szeregu zmian, które nastąpiły u naszych południowych sąsiadów po rozpadzie Czechosłowacji. Efektem wyjazdu oprócz walorów poznawczych, była współpraca na polu wydawnictw, którą do dziś prowadzą dwa Uniwersytety Śląskie.

Trzy miesiące później udaliśmy się do Bańskiej Bystrzycy na Słowacji. W wyjeździe oprócz uczestników z regionu śląskiego towarzyszyły nam koleżanki z uczelni krakowskich oraz z Wielkopolski. Na-

sza inicjatywa zyskała tym samym wymiar ogólnopolski. Wyjazd był dwudniowy, a w jego programie znalazły się: Biblioteka Uniwersytetu Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy oraz Państwowa Naukowa Biblioteka w Bańskiej Bystrzycy.

Pierwszy dzień poświęciliśmy na zwiedzanie i spotkania z pracownikami biblioteki uniwersyteckiej. Bibliotekarze zapoznali nas ze strukturą oraz zasadami funkcjonowania biblioteki uniwersyteckiej. Następnie udaliśmy się na zwiedzanie biblioteki, w czasie którego zaprezentowano nam: wypożyczalnię, dział opracowania zbiorów, europejskie centrum dokumentacyjne oraz jedną z czytelni. W drugim dniu odwiedziliśmy Państwową Naukową Bibliotekę, która zachwyciła nas bogatymi i różnorodnymi zbiorami, ciekawą architekturą i dobrymi rozwiązaniami organizacyjnymi.

W kolejną podróż udaliśmy się 7 czerwca 2007 roku, a naszym celem był Lwów. Odwiedziliśmy dwie lwowskie księżnice, Bibliotekę im. Stefanyka, dawną Bibliotekę Ossolińskich oraz Bibliotekę Baworowskich, która jest częścią Biblioteki Stefanyka. Współczesna Biblioteka im. Stefanyka zajmuje kilka budynków. Główny z nich to piękny, o klasycyzujących kształtach gmach, dawny klasztor pokarmeli-

Fot. 1. Czytelnia Biblioteki Stefanyka, Lwów (fot. B. Urban)

tański. Obecnie znajdują się tu liczne czytelnie, pracownia komputerowa oraz bogate zbiory, w tym te najcenniejsze – rękopisy średniowieczne i starodruki, które mieliśmy okazję zobaczyć.

Gościliśmy również w Bibliotece Baworowskich, która gromadzi i udostępnia zbiory poświęcone sztukom plastycznym i muzycznym, oraz mapy. Oprócz wizyty w bibliotekach, celem naszego wyjazdu było także poznanie miasta, które zwiedziliśmy zarówno z przewodnikiem jak i samodzielnie.

Kolejny wyjazd studyjny przeniósł grupę bibliotekarzy ze wschodu na zachód. 18 czerwca 2008 roku wyruszyliśmy do Słubic, Frankfurtu nad Odrą oraz Berlina. Impreza trwała cztery dni.

Na trasie wycieczki znalazły się: Biblioteka Collegium Polonicum w Słubicach, Biblioteka Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą oraz dwie biblioteki berlińskie: Biblioteka Państwowa w Berlinie oraz Universitätsbibliothek der UdK (połączona Biblioteka Uniwersytetu Technicznego i Akademii Sztuk Pięknych).

Biblioteki, które odwiedziliśmy były różne. Dzięki temu mogliśmy porównać warsztat pracy bibliotekarzy różnego typu, podpatrzeć nowoczesne rozwiązania technologiczne oraz wymienić doświadczenia (Kalicka, 2008, s. 33).

Fot. 2. Universitätsbibliothek der UdK, Berlin (fot. K. Szoltysik)

We wszystkich zwiedzanych bibliotekach dało się zauważyć wdrożenie nowoczesnego systemu zarządzania oraz szerokie zastosowanie zaawansowanych technologii; począwszy od rozwiązań architektonicznych bibliotek, poprzez sposoby gromadzenia, opracowywania i udostępniania zbiorów w wersji elektronicznej i drukowanej, a skończywszy na działalności informacyjnej o zbiorach własnych i obcych (Kalicka, 2008, s. 40). Wyjazd pokazał, że biblioteka Collegium Polonicum oraz pozostałe biblioteki niemieckie są światowymi liderami w stosowaniu najnowszych rozwiązań technologicznych.

Kolejny rok przyniósł kolejny wyjazd. W dniach od 20-24 maja gościliśmy w bibliotekach węgierskich, w Sopron i Budapeszcie. Naszymi przewodnikami po wszystkich bibliotekach byli bibliotekarze polonijni.

Swoje zwiedzanie rozpoczęliśmy od biblioteki Uniwersytetu Zachodnio-Węgierskiego w Sopron. Początki tej biblioteki sięgają pierwszej połowy XVIII wieku zatem może poszczycić się wspaniałymi zbiorami książki dawnej – starymi drukami, które również mogliśmy zobaczyć. W czasie pobytu w Sopron mieliśmy przyjemność spotkać się z bibliotekarzami węgierskimi i porozmawiać na tematy zawodowe.

Udało nam się poznać organizację i strukturę bibliotek węgierskich, a także specyfikę zbiorów. Wymieniliśmy doświadczenia z zakresu warsztatu pracy, systemu kształcenia kadry bibliotecznej oraz pracy z czytelnikiem (Lech, 2009, s. 111).

Kolejnym przystankiem na naszej trasie była Ogólnokrajowa Biblioteka Języków Obcych w Budapeszcie. Biblioteka ta powstała w 1956 roku i obecnie należy do największych bibliotek specjalistycznych na Węgrzech. Jej zbiory stanowią dzieła literatury XX i XXI wieku w językach obcych oraz literatura węgierska wydawana w kraju i za granicą. Biblioteka gromadzi utwory w ok. 150 językach, a każdy większy obszar językowy ma swojego referenta (Lembas, 2009, s. 47). Ogólnokrajowa Biblioteka Języków Obcych zajmuje się również działalnością oświatową, szczególnie działa na rzecz rozwoju czytelnictwa i świadomości narodowej mniejszości narodowych na Węgrzech (Lech, 2009, s. 113).

Ostatnim przystankiem na trasie węgierskiej była Biblioteka Uniwersytetu Loránda Eötvösa w Budapeszcie, gdzie podziwialiśmy wspaniale zachowane stare druki. Wszystkich olśniło wewnątrz zabytkowego budynku – okazała sala wystawowa z XVIII-wiecznymi dziełami, której ściany zdobią freski Karola Lotza oraz portret cesarza Franciszka Józefa. Jednak biblioteka to nie tylko historia, ale przede wszystkim współczesność – 8 bibliotek wydziałowych i 50 instytuto-

wych, łącznie ok. 1 600 000 jednostek bibliotecznych skatalogowanych w systemie HORIZON, stanowi zaplecze naukowo-dydaktyczne dla największej uczelni tego kraju.

Węgierskie biblioteki zachwyciły nas wspaniałym wyposażeniem, miłą atmosferą oraz umiejętnym łączeniem przeszłości z teraźniejszością.

Dzięki słonecznej pogodzie i kompetentnej przewodniczce mieliśmy również okazję nacieszyć się pięknem architektury naddunajskiej stolicy (Lembas, 2009, s. 48). W ostatnią z bibliotecznych podróży wybraliśmy się w maju 2010 roku.

Fot. 3. Zbiory starodruków w Bibliotece Uniwersyteckiej, Budapeszt (fot. K. Szoltysik)

Podróżując wzdłuż Dunaju, dotarliśmy do Wiednia. W czasie trzech dni mieliśmy przyjemność odwiedzić trzy księżnice oraz podziwiać piękno austriackiej stolicy. W programie edukacyjnym znalazły się: Biblioteka Słowistyczna Uniwersytetu Wiedeńskiego, Biblioteka Publiczna Miasta Wiednia oraz Austriacka Biblioteka Narodowa.

W pierwszym dniu gościliśmy w kampusie uniwersyteckim, gdzie zwiedziliśmy Bibliotekę Słowistyczną Uniwersytetu Wiedeńskiego (bibliotekę wydziałową) wchodzącą w skład ogromnego uniwersyteckiego sy-

stemu bibliotecznego, składającego się 47 bibliotek wydziałowych oraz biblioteki głównej. Po zapoznaniu się ze zbiorami i systemem funkcjonowania biblioteki wydziałowej, udaliśmy się z krótką wizytą do biblioteki głównej, gdzie mieliśmy przyjemność zwiedzić czytelnię główną.

Fot. 4. Wnętrze czytelni Biblioteki Głównej Uniwersytetu Wiedeńskiego (fot. B. Urban)

W kolejnym dniu odwiedziliśmy dwie książnice. Pierwszą była Biblioteka Główna Miasta Wiednia. Wspaniale położona u zbiegu dwóch ulic, nad linią metra, betonowo-szklana nowoczesna bryła zrobiła na nas ogromne wrażenie. Zachwycająca oryginalnością biblioteka, spełnia wszystkie najnowocześniejsze wymogi techniczne i technologiczne. Ciepła i przyjemna we wnętrzach, przyciąga dziennie ok. 3 000 użytkowników!

Ostatnią biblioteką, którą odwiedziliśmy w Wiedniu była Austriacka Biblioteka Narodowa. W części głównej zapoznaliśmy się z historią biblioteki i jej funkcjonowaniem. Zwiedziliśmy czytelnię, wypożyczalnię oraz podpatrzyliśmy elektroniczny system magazynowania i transportowania zbiorów z magazynów do wypożyczalni.

Następnie zwiedziliśmy największą barokową salę biblioteczną w Europie (ok. 77 m długości i 14 m wysokości) – Prunksaal, muzealną część Austriackiej Biblioteki Narodowej.

Fot. 5. Gmach Austriackiej Biblioteki Narodowej (fot. K. Szoltyśnik)

W dotychczasowej (pięcioletniej) działalności studyjnej Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych SBP przy Zarządzie Okręgu w Katowicach zorganizowaliśmy 6 wyjazdów studyjnych, odwiedzając w sumie 14 bibliotek.

Każda podróż „biblioteczna” jest przez uczestników przeżywana inaczej. Jedni fotografują, inni robią notatki, jeszcze inni malują własne obrazy w umyśle. Myślę, że wszyscy uczestnicy wynoszą wiele doświadczeń z każdego wyjazdu.

Każdy powrót z wyjazdu studyjnego to nowe doświadczenia, i chęć realizacji swoich obserwacji na różnych polach działalności. Po wielu wyjazdach powstały opracowania o charakterze naukowym i sprawozdawczym, które zaprezentowane zostały na łamach czasopism fachowych. Pracownicy Biblioteki Politechniki Śląskiej w Gliwicach po wyjeździe do Słubic, Frankfurtu nad Odrą i Berlina, zorganizowali wystawę fotograficzną pt. „Bibliotekarskie wędrówki” która w dniach 10-22 maja 2009 r., była prezentowana w sali wystawowej Biblioteki Politechniki Śląskiej, a następnie w Centrum Edukacyjnym Jana Pawła II w Gliwicach. Nawiązane podczas pierwszego wyjazdu porozumienie w zakresie wymiany wydawnictw pomiędzy dwoma Uniwersytetami Śląskimi obowiązuje do dziś.

Środowisko bibliotekarskie bardzo ceni sobie wyjazdy edukacyjne i z każdym kolejnym rokiem podobna lub większa liczba osób uczestniczy w naszych podróżach i stara się w nich realizować.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom środowiska bibliotekarskiego zapewniam iż będziemy starać się przygotowywać ciekawe oferty wyjazdów studyjnych w kolejnych latach. W chwili obecnej skupiamy się na przygotowaniach planu imprezy do Rumuni, a w dalszych planach mamy jeszcze Bałkany, kraje nadbałtyckie oraz Europę Zachodnią.

Tabela 1. Zestawienie wyjazdów edukacyjnych bibliotekarzy w latach 2006-2010.
Źródło: opracowanie własne

	Data	Odwiedzane miasta	Odwiedzane uczelnie, instytucje	Liczba uczestników
1	09.06.2006	Opava (Czechy)	Uniwersytet Śląski	27
2	07-08.09.2006	Bańska Bystrzyca (Słowacja)	Uniwersytet Mateja Bela, Państwowa Naukowa Biblioteka	20
3	07-09.06.2007	Lwów (Ukraina)	Biblioteka im. Stefanyka, Biblioteka Baworowskich	21
4	18-21.06.2008	1. Słubice (Polska) 2. Frankfurt nad Odrą (Niemcy) 3. Berlin (Niemcy)	Collegium Polonicum (Słubice), Uniwersytet Viadrina (Frankfurt n/Odrą), Staatsbibliothek zu Berlin, Universitätsbibliothek der Udk (Berlin)	28
5	20-24.05.2009	1. Sopron (Węgry) 2. Budapeszt (Węgry)	Biblioteka Uniwersytetu Zachodnio – Węgierskiego (Sopron), Ogólnokrajowa Biblioteka Języków Obcych (Budapeszt), Biblioteka Uniwersytecka (Budapeszt)	31
6	10-13.05.2010	Wiedeń (Austria)	Biblioteka Sławistyczna Uniwersytetu Wiedeńskiego, Biblioteka Miejska miasta Wiednia, Austriacka Biblioteka Narodowa	30
Razem				157

Bibliografia

- Kalicka S. (2008), *Biblioteki naukowe Słubic, Frankfurtu nad Odrą i Berlina (relacja z wyjazdu)*. „Bibliotheca Nostra”, nr 3(15), s. 33-42.
- Lech L. (2009), *Wyjazd edukacyjny Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy zarządzie okręgu w Katowicach do bibliotek węgierskich (20-24 maja 2009 roku)*. „Bibliotheca Nostra”, 2(18), s. 111-115.
- Lembas A. (2009), *Z krótką wizytą w bibliotekach węgierskich*. „Alma Mater”, nr 117, s. 47-48.